

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

פרשת חיי שרה

היה צדיק ונשאר צדיקו

שהם תמוהים, מוזרים ואף אינם מובנים בגדר 'זו תורה וזו שכרה?' והתשובה לכך היא שהוא אינו רואה את כל התמונה בשלימותה. יכול אדם לראות אנשים צעירים שעדיין לא טעמו את טעם החיים, והם נקטפים ר"ל בגלל סיבות כאלה ואחרות. כמו כן רואים אנשים צדיקים יראים ושלימים שדווקא אצלם קרה אסונות וצרות שה' ישמור. ואין אנו מבינים שמבחינת סך השנים שנקצב להם, הם קיבלו אותם במלואם, אלא שרצה הקב"ה להרבות את שכרם ולקח אותם לפני זמנם, בשביל שאנשים אחרים יתחזקו בזכותם או שיקבלו על עצמם קבלות לרפואתם, וכל זה ייזקק לזכותו של אותו אדם שלבסוף נפטר.

זאת ועוד, יכול האדם לחשוב שאותו אדם נפטר בקיצור ימים או בצורה לא רגילה בגלל גלגולים קודמים, והסיבה האמיתית היא שרצה הקב"ה להגדיל ולהרבות שכרו לעולם הבא. אלא שאין האדם רואה זאת בעולם שיש בו הסתר כל כך גדול, ועל האדם להאמין שהכל מחושב ומדוקדק לטובתו ולמענו של האדם. חז"ל אומרים שבדורות האחרונים יהיה הסתר גדול מאוד, דברים תמוהים ממש היפך הגמור מהשכל וההיגיון הנורמלי, ומה שיכול להחזיק את האדם עם ראש מעל המים - בדרך הנכונה והישרה? היא האמונה בה' יתברך שהכל לטובתו ולמענו, ומה שרואים מכאן לא רואים משם...

יהי רצון שנזכה לראות במהרה במלכותו של ה' יתברך לראות את ידו הנפלאה והרחומה בכל דבר ועניין, ויתגדל ויתקדש שמו של ה' יתברך לעיני כל חי...

הרב שלום וואזנקין!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"לעשות רצונך אלוקי חפצתי, ותורתך בתוך מעי. בשרתי צדק בקהל רב

הנה שפתי לא אכלא, ה' אתה ידעת" [מ', ט' - י']

מסביר בעל ה"זרע שמשון" הגמ' עירובין [נד] אומרת אלמלא לא השתברו הלוחות הראשונות לא הייתה משתכחת התורה מישראל. ולמרות זאת היא טובה לנו. וכמו שמובא במדרש קהלת [א', י"ג] 'שלוטתו של האדם הוא לומד ושוכח, שאם לא היה שוכח היה לומד וחוזר במשך שנתיים שלוש והולך ומתעסק במלאכתו ולא היה שם על ליבו ללמוד את התורה הקדושה.

וכיוון שהתורה משתכחת מהאדם, הוא לומד, שונה וחוזר עליה תדיר. ועל כל לימוד ולימוד, על כל קריאה וקריאה הקב"ה קובע לו שכר.

ובשביל אותו הצער הקב"ה משלם שכר כפול ומכופל.

הרי לנו חסדו וטובו הגדול של הקב"ה למרות שאנו אשמים על כך שנשתברו הלוחות, בכל אופן 'לפום צערא אגרא' צריך לחזור ולעמול על התורה הקדושה, וכגודל הצער כך גודל השכר והכל לטובתו ולמענו של עם ישראל...

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה" [כ"ג, א']

שואלים חז"ל מדוע חזר הפסוק וכתב "שני חיי שרה" הרי כבר נאמר בתחילת הפסוק "ויהיו חיי שרה"?

ומסבירים, בפרקי דר' אלעזר מובא [פ' ל"ב] שלאחר העקידה בא השטן ואמר לשרה אימנו - וכי לא שמעת מה קרה היום? אמרה לו שלא. אמר לה - בעלך אברהם בא ולקח את יצחק, שחט אותו והקריבו לפני ה' ובאותו הזמן היה יצחק בוכה ומיילל ולא היה יכול להינצל מידו.

באותו רגע מיד פרח נשמתה. וזה הפרוש של הפסוק "ויבא אברהם" מהיכן הגיע? מהר המוריה לאחר מעשה העקידה ואז ראה ששרה אמינו נפטרה.

העומד מן הצד יחשוב הנה אברהם אבינו עמד בניסיון, אך שרה אימנו לא הצליחה לעמוד בניסיון ולכן מצאה את מותה.

יתור מכך הרי אין הקב"ה מעמיד אדם בדבר שאין הוא יכול לעמוד בו, ואם כן גם שרה הייתה צריכה לעמוד בדיעה המרעישת שיצחק נעקד על המזבח ולא להיבהל מכך, ויוצא שניתן לחשוב שחם ושולם אין היא עמדה בניסיון.

על כך בא הפסוק וחוזר ואומר "שני חיי שרה" שנכון פטירתה הייתה עקב השמועה על העקידה, אך לא זו הסיבה האמיתית למותה, שכן הסיבה האמיתית היא שתמו שני חיי שרה והושלם סך השנים שכבר נקבע לה מלכתחילה ואדרבה היא עמדה בניסיון בהצלחה כמו אברהם אבינו.

ומכאן אנו לומדים לקח לחיים שלנו, פעמים שהאדם רואה דברים

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען" [כ"ג, ב']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר "בקרית ארבע הוא חברון" הרי אנו יודעים שבפשוטות קרית ארבע נמצא בחברון? כמו כן אנו יודעים שבפשוטות חברון נמצאת בכנען?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - קריית ארבע בנויה הייתה מארבעה יסודות, אש, רוח, מים, עפר. ורצה הפסוק לומר שחם ושולם לחשוב שיש מיתה אצל הצדיקים אלא שרה אימנו נפרדה מאותם ארבעה יסודות ונסעה מהם. ובכל זאת עדיין הגוף אינו משולל מהחיים שצדיקים במיתתם קרויים חיים. והנה רב אחאי בר יאשיה לא שלט בו הריקבון. והסיבה לכך היא שהצדיקים מהפכים את חיי החומר לרוחניים על ידי תורה מצוות ומעשים טובים. וכמו שכתב הרמב"ם [יסודי התורה דין ה'] שבאמצעות דבקות האדם בקונו יתהפכו היסודות כולם ליסוד אש הנשמה.

הפסוק שכתב "כנען" רומז ליצר הרע שעל ידי התורה והמצוות הוא מצליח להשיג קדושה השגה עליונה.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מה עדיף: תפילה במנין קודם הנץ, או ביחיד אחרי הנץ

השו"ע פוסק (פטי' סעיף א') זמן תפילת שחרית, מצוותה שיתחיל תפילת שמונה עשרה עם הנץ החמה. ואין להקדים להתפלל לפני כן, גם אם יש איזה מנין שאהוב עליו, אלא אם כן מי שדחוק ונצרך לצאת לדרך, או שיש לו להגיע לעבודתו עם שחר, שבמקרים אלו יכול לעמוד לשמונה עשרה מעט אחר עלות השחר (שו"ע ס"ח). זמן עלות השחר הוא כ-72 דקות לפני נץ החמה. תפילת שחרית בשעת הדחק ניתן להתפלל אח"כ, 'משחאיר המזרח, ע' כ"ז ביאור"ל ד"ה ואם. זמן טלית ותפילין וק"ש הוא משיראה חבירו הרגיל עימו קצת בד' אמותיו ויכירנו, לביאור"ל נח' ס"א ד"ה כמו ע"פ פמ"ג זמן זה הוא כשש דקות אחרי עלוה"ש. בכה"ח ס' יח' ס"ק יח' כ' שמנהג בירושלים כשעה קודם הנץ, וכ"כ הגרמ"י בספר ארץ ישראל. בפוסקי הדור האחרון ראינו המחמירים ביותר, ובאג"מ ח"ד ס' ו' חשש לכ-40 דקות קודם הנץ. זמן של האיר המזרח הוא קודם משיראה חבירו וכו', לכן ברור שהוא יותר משעה קודם הנץ, וקשה טובא מש"כ באול"צ ח"ב עמ' ס' 50 דקות לפני הנץ). פסוקי דזימרה יקפיד לומר רק אחרי עלוה"ש (כה"ח נח' סק"ו, שער"ת תרסד'). מי שהתפלל לפני נץ החמה, אפילו לא היה דחוק או נצרך לכך, והתפלל בזמן זה שלא כדין, מ"מ יוצא בדיעבד י"ח (שו"ע פטי' ס"א).

כאשר יש לאדם שתי אפשרויות, או להתפלל לפני נץ החמה במנין, או אחרי הנץ ביחיד, נחלקו הפוסקים מה לעדיף. ואם יש אפשרות, עדיף להתפלל עם הנץ ממש אפילו ביחיד, ואח"כ ילך לביהכ"ס לשמוע קדיש וקדושה (מש"כ דעם הנץ ממש עדיף על הכל, הוא ע"פ המבואר בביאור"ל נח' ס"א ד"ה ומצוה, ואע"פ שרק במי שרגיל להתפלל בנץ כ"כ, מ"מ בכה"ג שאין לו אפשרות טובה אחרת ודאי יותר טוב שיתפלל בנץ ממש, וכ"ה באג"מ ח"ד ס"ו, אלא דס"ל

שאינן כ"כ אפשרות לכיוון ממש לנץ החמה, דחוינן בגמ' שזהו דבר נדיר. אולם בביאור"ל רואים שלא כדבריו, שאל"כ האיד התיר להתפלל בנץ. מכלל מחלוקת הביאור"ל והאג"מ נלמד שמה שאמרי אנשי, שעד חמש או עשר דקות לפני הנץ שפיר דמי, לא כיונו אנשי אלו להלכה. ואם אינו מתפלל ממש בנץ, מסיק האג"מ שלא ברור שיש לתעדם תפילה קודם הנץ מאשר אחרי הנץ תוך ג' שעות, וכע"ז הוא בפר"ח סימן פטי' שס"ל תפלה בנץ הוא רק למצוה מן המובחר, ומעיקר הדין יכול להתפלל לכתחילה מעלוה"ש, אמנם להלכה קימ"ל כהשו"ע וכ"פ בביאור"ל ס"א ד"ה יצא. ובאם לפני הנץ יתפלל במנין, ואחרי הנץ יתפלל שלא במנין, העדיף האג"מ שיתפלל לפני הנץ במנין. וכעין דבריו בשו"ת פרי יצחק ס"ב, ובמח"י ח"ט ס"ט התיר באופן שמתפלל משעה שיראה חבירו בריחוק ד' אמות ויכירנו, וכעין זה באול"צ הנ"ל. ומש"כ בפסק"ת הע' 89 שא"א מבוטשאטש ס' פטי' הביא מהבעש"ט שרשאי אדם להתפלל קודם נץ החמה, לא דק שאין מסקנתו כן, ואדרבה מטי מהזוה"ק שיש להקפיד לא להקדים את הנץ, אלא יקדים לנץ תפילות (כפסק"ד"ז). וביבי"א ח"ט ס' קח' עמ' שכא' חולק, וסובר שלעולם אין להתפלל קודם הנץ, אא"כ דחוק לכך, ושכ"ה בתשובת רמב"ם ס' כו', ולכן אפי' עבור תפילה במנין אין להקדים. ובהליכות שלמה פ"ה אות יג' ג"כ ס"ל הכי, אלא שאם בלעדיו יתפרק מנין קבוע, רשאי הוא להצטרף עימם, וביבי"א אף בכה"ג כתב שלא יצטרף להם).

מי שמכל סיבה מתפלל מאוחר, וקורא ק"ש בביתו בטרם יחלוף זמן מ"א, ואח"כ מתפלל בביהכ"ס אחר זמן ק"ש, צריך הוא להניח תפילין כאשר קורא ק"ש הראשונה, כדי שלא יהיה כמעיד עדות שקר בעצמו. אבל אם יספיק לקרא ק"ש בתפילה לפי זמן הגר"א, רק קורא בביתו כדי לצאת י"ח המ"א, נחלקו הפוסקים אם גם בזה צריך לשלש תפילין, והיותר מקובל להקל בזה (משנ"ב נח' סק"ה, ובסימן מו' ס"ק לג' ע"פ גמ' ברכות יד: כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. ומש"כ שאם לא יעבור זמן הגר"א וכו' בתשובות והנהגות ח"ז סימן יג' כתב שצריך להניח תפילין כשקורא בביתו, ובשיח הלכה סימן כח' הביא מהגרש"י אוירבך זצ"ל שא"צ, וכן עמא דבר. ובשו"ת בית יצחק סימן ז', ובשו"מ תניא ח"ג סימן עב' התירו תמיד לקרא ק"ש בלא תפילין, אם מתכן במשך היום להניחם, ואתה הראת לדעת כי במשנ"ב המובא בריש ההערה כתב אחרת).

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור הספר "מתיקות ועריבות התורה" חלק ד'

על סדר פרשיות השבוע ומועדים בתוספת פניי ה"אור החיים" הקדוש

הספר מעצים נותן תובנות ולקחים לחיים.

הספר מתאים לדרשנים, יועצים, הורים, מחנכים ולכל שכבות הציבור.

יחן אהשיג ברשת גלילי' יפה נוף

052-7151420 א/כ

כמו כן יתכן להשיג ברשת חניות "יפה נוף" את חלק ג', אך המהדורה מוגבלת והזריז נשכר!!!

"מתיקות ועריבות התורה" גם השקפה ומוסר, וגם דרך לחיים.